

Živko Avramovski, Balkanske zemlje i velike sile 1935—1937, Beograd 1968.

U izdanju izdavačkog poduzeća »Prosveta« u Beogradu objavljena je 1968. godine monografija dr. Živka Avramovskog **Balkanske zemlje i velike sile 1935—1937**, s podnaslovom **Od italijanske agresije na Etiopiju do jugoslavensko-italijanskog pakta**. U svojoj je knjizi Ž. Avramovski na temelju iscrpnih izvora obradio ovo prijelomno razdoblje u razvoju odnosa između balkanskih zemalja i velikih sila, razdoblje u kojem je došlo do »pregrupisanja snaga u Evropi i na Balkanu na štetu zapadnih sila i sistema kolektivne bezbednosti što je direktno uslovlilo jačanje nemačkog pritiska i politiku 'smirivanja' agresora«.

U predgovoru autor ukazuje na postojeću literaturu o toj temi i naglašava da ne postoji ni jedan rad, ni u svjetskoj ni u domaćoj literaturi, koji bi obrađivao upravo to razdoblje. Neki radovi govore o tim problemima samo u sklopu većih cjelina. Dao je zatim iscrpan prikaz izvora na osnovi kojih je i obradio ovu temu, fondova Diplomatskog arhiva Državnog sekretarijata vanjskih poslova u Beogradu, Političkog arhiva Ministarstva vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke u Bonnu, Državnog arhiva Jugoslavije i Arhiva Ministarstva vanjskih poslova ČSSR, kao i Vojnoistorijskog instituta u Beogradu i nekih drugih arhiva. To je još detaljnije razradio u »Pregledu korišćenih izvora i literature« koji je tiskan na kraju knjige.

Avramovski je u kratkim crtama u posebnom poglavlju (u uvodu) prikazao politiku Francuske, Engleske, Sovjetskog Saveza, Italije i Njemačke prema balkanskim zemljama i odnose balkanskih država prema tim silama, kao i odnose među balkanskim državama, i to sve od dvadesetih godina do agresije

Italije na Etiopiju u jesen 1935. godine.

Podijelivši tematiku na osam glava (Italijanski napad na Etiopiju i konsultacije između Engleske i balkanskih zemalja za uzajamnu pomoć u slučaju italijanskog napada zbog primene ekonomskih sankcija, Učešće balkanskih zemalja u ekonomskim sankcijama protiv Italije, Jačanje ekonomskih veza između Nemačke i balkanskih zemalja posle uvođenja ekonomskih sankcija protiv Italije, Uticaj Ranjske krize na odnose između velikih sila i balkanskih zemalja, Neuspjeh pregovora za sklapanje sovjetsko-rumunskog pakta, jačanje pronemačkog kursa u Rumuniji i pad Tituleška, Predlog za proširenje obaveza Male Antante protiv svake agresije i za sklapanje pakta Mala Antanta—Francuska, Jugoslavensko-bugarski pakt i Italijansko-jugoslavenski pakt od 25. marta 1937. godine) i na manja poglavlja kao i zaključak autor je povezao unutarnji razvoj u balkanskim državama, dakako u osnovnim crtama, s razvojem međunarodnih odnosa, a prikazao je i ekonomsku podlogu promjena u političkim odnosima. Tako je iscrpno osvijetlio ovo burno razdoblje, koje je, čini se, bilo uvertira u drugi svjetski rat, upravo po promjenama u političkoj konstelaciji, tj. u jačanju utjecaja Njemačke na Balkanu.

Ovom svojom monografijom Avramovski je u znatnoj mjeri pridonio poznavanju problema međunarodnih odnosa na Balkanu u vrijeme priprema za drugi svjetski rat, a također i razvoja politike velikih sila upravo na primjeru odnosa prema balkanskim zemljama. Ovim svojim radom zaokružio je također vlastita istraživanja ove problematike, pa se može reći da je uspješno otvorio niz pitanja s tog područja i jednako tako i uspješno odgovorio na njih.

Bosiljka Janjatović

KRČKI ZBORNIK

2

**KRK
1971**

KRČKI ZBORNIK

POVIJESNOG DRUŠTVA OTOKA KRKA
PODRUŽNICE POVIJESNOG DRUŠTVA HRVATSKE

SVEZAK 2

Urednički odbor:

dr BRANKO FUČIĆ
PETAR STRČIĆ (glavni urednik)
RIKARD ŽIC
RUDOLF ŽIC

Ovaj je svezak uredio:

PETAR STRČIĆ

Slika na koricama: MILA KUMBATOVIĆ (Motiv grba Omišlja)